

BEELDHOUWER JULES VITS (1868-1935)

LEVEN EN WERK

Jules Vits aan het werk in zijn atelier voor het oorlogsmonument dat in 1921 te Zottegem werd geplaatst.

BEELDHOUWER JULES VITS (1868-1935) LEVEN EN WERK

KORTE LEVENSSCHETS VAN JULES VITS

Jules Vits werd te Melle geboren op **27 augustus 1868** als zoon en zevende (voorlaatste) kind van Eduardus en Coleta Van De Putte. Op 11-jarige leeftijd verloor Jules Vits zijn moeder (+ te Melle op 13 mei 1879) alsook zijn vader (+ te Melle op 29 oktober 1879). Zijn tante langs vaderszijde, Melanie bekommerde zich om de verdere opvoeding van de kinderen.

Zoals vele leeftijdsgenoten werd Jules reeds jong ingeschakeld in het vele werk op de boerderij. **Hij maakte zich vaak nuttig als koewachter.** Om de tijd wat te doden **sneed hij vele figuurtjes uit het weke wilgenhout** dat alom voorhanden was. **Op 19-jarige leeftijd sculpteerde hij een prachtige wandelstok** (het jaartal **1887** staat er op vermeld). Jules Vits heeft dit staaltje van zijn vroege kunnen heel zijn leven goed

bewaard. Daar hij de landbouwersstiel niet zo goed zag zitten en hij zich bewust was van zijn talenten **liet hij zich inschrijven** aan de **toenmalige ‘Koninklijke Academie voor teken-, Beeldhouw- en Bouwkunde’ te Gent.** Voor het schooljaar 1889-1890, sectie beeldhouwkunde, richting modeleren naar levend model (onder de kundige leiding van Lodewijk Van Biesbroeck) mocht hij op 28 september 1890 uit de handen van de toenmalige Gentse burgemeester H. Lippens de eerste prijs, zijnde **een gouden medaille**, in ontvangst nemen. Vóór hij zich als zelfstandig beeldhouwer te Melle vestigde deed hij nog heel wat **praktijkervaring** op **in het atelier** van de gekende **Aloïs De Beule.** Jules Vits huwde te Melle **op 25 januari 1895** met **Ludovica Maria Temmerman.** Het gezin werd gezegend met acht kinderen waarvan er drie op vrij jeugdige leeftijd overleden. **Jules Vits zelf overleed op 21 augustus 1935.**

Jules Vits was ook een tijd politiek actief te Melle. In de gemeenteraadszitting van 02 januari 1912 werd hij als gekozene aangesteld tot gemeenteraadslid. Het burgemeesterschap werd toen waargenomen door Léon van Pottelsberghe de la Potterie. Jules Vits bleef gemeenteraadslid tot de installatie van de nieuwe eerste na-oorlogse gemeenteraad, verkozen op 24 april 1921.

Jules Vits liet ons veel ongesigneerd werk in binnen- en buitenland na. Behoudens voor de Franse firma Rombaux-Roland voerde hij heel wat opdrachten uit voor zijn Nederlandse vriend en uitstekende tekenaar **Jan Custers**. Deze werd geboren te Stratum, tegen Eindhoven, in 1867. Jan Custers studeerde aan het Sint-Lucasinstituut te Gent en was aldus een fervent adept van de Neogotiek. Van verschillende werken die Jules Vits in opdracht van Jan Custers maakte

hebben wij in de collectie van het Gemeentelijk Museum plaasteren modellen. Verder onderzoek naar waar zich de eigenlijke werken bevinden moet nog gebeuren, dit wordt echter bemoeilijkt door het feit dat het complete archief van Custers tijdens Wereldoorlog II werd vernietigd.

Jules Vits was geen, zoals vele van zijn tijdsgenoten, kunstvernieuwer. **Zijn verdienste** ligt hem hoofdzakelijk op het vlak van het technische kunnen. Hij schreef zich in in de traditie van de **neogotiek** en het **monumentaal realisme**. Hier en daar bracht hij **elementen uit de art-nouveau en de art-déco** in zijn werk. **Vooral in zijn portretten** wist hij de kunstenaar in zich te verwezenlijken. **Met een ongekend meesterschap** kon hij het karakter van een persoon vereeuwigen. Zijn talloze borstbeelden getuigen hiervan. **Zijn meesterwerk**, de kruisweg in de Sint-Martinuskerk te Melle is er te meer **de exponent** van.

JULES VITS, ENKELE MERKWAARDIGE FAMILIALE VERWANTSCHAPPEN

Bij het begin van Wereldoorlog I sloeg ook het gezin Vits, zoals vele duizenden anderen, uit schrik voor de naderende vijand, op de vlucht naar Nederland. **Een doorgangsbewijs via Zelzate** herinnert ons daar nog aan. De familie Vits kon er terecht bij **een neef van Louise Temmermans vader in Den Haag**. Zo verbleven ze er vanaf begin september 1914 enkele weken. De vader van deze voornoemde neef, **Petrus Livinus Vande Putte** (geboren te Gijzenzele op 14 juli 1812 en overleden in Den Haag op 10 juni 1882) was gehuwd met een Nederlandse en werkte als bloemist. **Hij stond enkele maanden vóór zijn overlijden model voor een tekening van Vincent Van Gogh**, deze laatste woonde in deze tijd eveneens langs de Schenkweg in Den Haag waar zich de ‘bloemkwekerij’ van Vande Putte situeerde.

Via zijn vrouw, Louise Temmerman, was Jules Vits ook **familiaal verwant met** de wereldberoemde **kunst schilder Emiel Claus** (1849-1924). Een nicht van Louise, Marie De Smet, was gehuwd met een zekere **Théophile Bekaert** (van wie een portret in bas-reliëf zich in de collectie van het Gemeentelijk Museum bevindt), deze laatste was de zoon van Joannes Bekaert en Rosalie Claus. Zij was de tante van Emiel Claus.

Jules Vits was tevens aangetrouwde familie van **de Melse beeldhouwer Gustaaf De Groote** (1847-1890), van wie er een drietal prachtige houten beelden staan in de Sint-Martinuskerk (o.a. de Sint-Hubertus op het rechter zij-altaar). Louise Temmerman en Gustaaf De Groote hadden gemeenschappelijke voorouders.

Verder zijn er nog familiale banden met de familie Gyselinck (van de pijlenmakerij), **de familie Blanchaert** (waaronder de gebroeders Leopold en Leonard, die in de 19de eeuw ruime bekendheid genoten als kunstenaars die werkten in de neogotische stijl) ; **de familie Knockaert-Mortier**, die in de vorige eeuw **de herberg ‘In den Vogel’ op Melle-Vogelhoek** uitbaatte en waar in 1898 de “standregelen” van de toenmalige **toneelmaatschappij ‘Vreugd in Deugd’** werden opgemaakt en goedgekeurd.

Jules Vits liet zijn **boetseerwerk** (o.a. de kruisweg uit de Sint-Martinuskerk) bakken bij **een pottenbakker uit de Kloosterstraat te Melle, Albert Jacobs** (1882-1949). Alberts broer, Oscar Jacobs (1876-1925) was gehuwd met Jessie Balck wiens broer Gordon de echtgenote was van Augusta Temmerman. Augusta was de zuster van Louise Temmerman, de vrouw van Jules Vits.

GEMEENTELIJK MUSEUM MELLE

In 1996 verkreeg de Gemeente Melle een uitzonderlijke en waardevolle collectie van meer dan 130, vooral plaasteren, modellen en maquettes van beelden en monumenten ons door Jules Vits nagelaten. **Deze unieke verzameling werd ondergebracht in een aparte afdeling van het Gemeentelijk Museum Melle.**

HET BELANG VAN DE COLLECTIE, IN HOOFDZAAK PLAASTEREN, MODELLEN EN MAQUETTES VAN BEEDEN EN MONUMENTEN UIT HET ARTISTIEKE OEUWRE VAN DE BEELDHOUWER JULES VITS IS VIERVOLDIG:

- het betreft hier **een** geboren en getogen **Melse kunstenaar**.
- veel van de aanwezige modellen en maquettes zijn ook **vandaag nog zichtbaar in het straatbeeld** van de gemeente Melle.
- de collectie biedt **een overzicht** van het gehele artistieke werk van de beeldhouwer (zowel in de **tijd**, qua behandelde **thema's** als wat de gehanteerde **stijlen** betreft).
- het is **zelden** het geval dat dergelijke modellen zo massaal en in zo'n goede staat **bewaard** zijn gebleven.

DE ONDERWERPEN DIE WE TERUGVINDEN IN HET WERK VAN JULES VITS ZIJN DE VOLGENDE:

- 1) **religieuze thema's** (kruiswegen, heiligenbeelden...)
- 2) **portretten** (vaak borstbeelden dienstig als bekroning van een monument)
- 3) **grafmonumenten**
- 4) **oorlogsmonumenten**
- 5) **decoratieve objecten voor de woningbouw**

DE GEHANTEERDE VORMSTIJLEN IN HET OEUVRE VAN JULES VITS KUNNEN WE RUWWEG ONDERBRENGEN ONDER DE VOLGENDE NOEMERS:

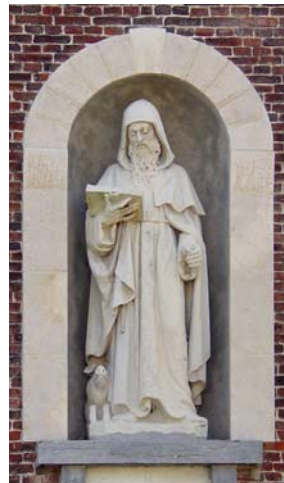
- 1) **de neogotiek**
- 2) **de art-nouveau**
- 3) **het monumentaal realisme**
- 4) **de art-deco**

DE WESTERGEVEL VAN DE SINT-MARTINUSKERK TE MELLE

Op 21 september 1902 werden de beelden van **de heilige Cornelius** en **de heilige Antonius abt** geplaatst in de nissen van de westergevel van het kerkgebouw.

Het beeld van de heilige Cornelius werd geschonken door Joseph de Potter d'Indoye (1870-1917). Met gelden van de zegepenningen werd het beeld van de heilige Antonius abt betaald. **Beide werden uit steen gehouwen door Jules Vits.**

Naar aanleiding van een gemeenteraadzitting op 24 november 1919 kreeg Jules Vits de opdracht om **twee herdenkingsplaten** te maken **voor de oorlogsslachtoffers van de eerste grote oorlog**. Links van het portaal werd ene aangebracht voor de burgerlijke slachtoffers en rechts ervan ene voor de gesneuvelde soldaten. Vits ontwerp, waarvan een plaasteren model in de collectie van het Gemeentelijk Museum staat, werd door de gebroeders Minne uit Gent in

brons gegoten. De arduinen omlijstingen werden vervaardigd door de firma Van Lancker, eveneens uit Gent.

DE KRUISWEG IN DE SINT-MARTINUSKERK TE MELLE

E.H. Van Besien, pastoor te Melle van 1873 tot 1889, zorgde ervoor dat zijn kerk een kruisweg verkreeg. Het was een geschilderde versie uit het huis Delforge uit Luik en werd bekostigd door Alice Maertens (echtgenote van Jean Verplancke de Diepenhède). Een paar decennia later vond de toenmalige pastoor E.H. De La Croix, een artistiek gevoelig man, pastoor te Melle van 1901 tot 1921, dat de kruisweg beter zou vervangen worden door een ander, mooier exemplaar. Na

Vde statie : "Jezus ontmoet Simon van Syrene"

gesprekken met mevrouw Verplancke de Diepenhède kreeg Jules Vits de opdracht een nieuwe reeks van 14 staties voor de kruisweg te maken in terra cotta. Meteen zette Jules Vits zich aan het boetseren en creëerde bij deze wellicht zijn meesterwerk. Niet minder dan 150 figuren zijn onder de vorm van bas-reliëf afgebeeld. Een staaltje van zijn kunnen merken we aan de karakters en de gemoedsgesteldheid die af te lezen zijn op de gezichten van de afgebeelde figuren. Alle staties werden gebakken door Albert Jacobs, een pottenbakker uit de Kloosterstraat te Melle en zoals vermeld familiaal verwant met Jules Vits. Elke statie meet 1,40 m breed, 1 m hoog en 18 cm diep.

De nieuwe kruisweg werd op 08 september 1912 plechtig ingewijd.
De oude, geschilderde kruisweg werd geschonken aan de parochie van Nieuwenhove (nabij Ninove) in 1913, ze hangt er nog.

HET BORSTBEELD VAN PETRUS DONDERS, APOSTEL VAN DE INDIANEN EN DE MELAATSEN,

Werd geboren te **Tilburg (Nederland)** op 27 oktober **1809** als zoon van Arnold uit zijn derde huwelijk met Petronella van den Brekel. Zijn ouders waren thuiswevers. Ook Petrus ging reeds als kind werken bij een wever. Later gaat hij werken en studeren in het seminarie. Op 05 juni **1841** wordt Petrus Donders in de huiskapel van Monseigneur Van Wijckerslooth te Oegstgeest **tot priester** gewijd. Een goed jaar later vertrekt hij naar **Suriname**. Hij wordt er geconfronteerd met de onmenselijke aspecten van het Nederlandse kolonialisme aldaar en tevens met de verschrikkelijke ziekte van de melaatsheid. **Hij werd er een beetje een pater damiaan**. Onderwijl werd hij pater bij de plaatselijke redemptoristen. **E.P. Petrus Donders overleed** te Batavia (Suriname) op 14 januari 1887.

Over 'Peerke' (zoals ze hem in de volksmond noemden) Donders schreef J. Verhees een boekje, dat werd uitgegeven bij Tabor / Brugge in 1984.

BORSTBEELD VAN LEOPOLD DE VOS

Nijveraar.

Geboren te Gent op 15 december 1864 en overleden te Merelbeke op 28 Januari 1941.

Een eerste maal **gehuwd met Victorine de Villa de Castillo** (° te Nevele op 11 februari 1869 en + te Merelbeke op 30 oktober 1925).

Over deze familie verscheen van Gustaaf van Hoorebeke in 1895 een interessant boek onder de titel: "Wisselvalligheden der hoogedele Spaansche familie De Castillo uit welke in de Nederlanden gesproten zijn de familiën Triest de Castillo en de Villa de Castillo".

Een tweede maal gehuwd met Theresia De Sutter.

BORSTBEELD VAN FRANÇOIS SPAE

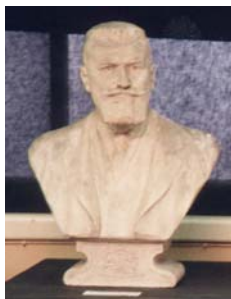
François Spae werd te Gent geboren op 30 juli 1872 en overleed te Melle op 17 september 1939.

Hij was de echtgenoot van Anna Tibbaut.

Hij was een befaamd hofbouwer en was voorzitter van de Hoge Raad voor Hofbouw en bestuurslid van diverse andere organisaties in de sector van de tuinbouw.

François Spae heeft zich voor de gemeente Melle ook op politiek vlak verdienstelijk gemaakt, hij was **schepen van 1912 tot 1921** en **burgemeester van 1921 tot 1932**.

BORSTBEELD VAN LÉON VAN POTTELSBERGHE DE LA POTTERIE

burgemeester te Melle van 1912 tot 1921. De familie van Pottelsberghe de la Potterie was woonachtig in het kasteel 'Ter Camere' in de Kalverhagestraat. Onder zijn burgemeesterschap was Jules Vits te Melle gemeenteraadslid.

HET WOONHUIS EN ATELIER VAN JULES VITS LANGS DE BRUSSELSESTEENWEG TE MELLE

Vanaf 1900 huurde het gezin Vits-Temmerman een woning langs de **Brusselsesteenweg**. In 1902 konden ze het huis en dit ernaast kopen (heden dragen ze de nummers 353 en 355). Twee jaar later, **in 1904**, verbouwde Jules Vits de beide woningen. Ze werden met een bouwlaag opgetrokken en **de gevels werden kunstzinnig versierd**. Hij liet zich zeker inspireren door de bouwkundige verwezenlijkingen van zijn generatiegenoot en architect **Jacob Gustaaf Semey** (Gent 1864 - Brugge 1935) die onder andere de versierde gevels tekende van de pittoreske huizenrij langs de Vlaamse Kaai te Gent en dateren uit de periode 1894 - 1901. Ook zijn vriend **Jan Custers** had reeds in 1899 te Stratum (Nederland) een nieuw woonhuis gebouwd waarvan hij de gevel had opgesmukt met personen uit de beeldhouwkunst en de edelsmeedkunst en een portretmedaillon.

De familie Vits woonde steeds in het linkse huis (heden nr. 353). De woning ernaast werd verhuurd. Toen zoon Gaston huwde, ging hij daar wonen. Na het overlijden van hem en zijn echtgenote werd het huis verkocht.

BESCHRIJVING VAN DE VERSIERINGSELEMENTEN VAN DE VOORGEVEL VAN DE GEWEZEN WOONST VAN JULES VITS LANGS DE BRUSSELSESTEENWEG (heden nr. 353) TE MELLE

beeld links : Pieter Appelmans (14de - 15de eeuwse steenkapper / bouwmeester, o.a. betrokken bij de bouw van de Antwerpse kathedraal).

borstbeeld boven de ingangspoort : Pieter Paul Rubens (beroemd Vlaams kunstschilder, 1577-1640).

beeld rechts : de edelsmid Smetrijns.

medaillon boven het venster : Jacob Jordaens (Antwerps kunstschilder en etser, 1593-1678).

de friezen verbeelden engeltjes met de attributen van volgende artistiek disciplines : de schilderkunst, de beeldhouwkunst en de letterkunde.

Versieringselementen voor de woningbouw maakte Jules Vits niet alleen voor zijn eigen huisgevel doch ook in opdracht, zoals voor het huis **nr. 10 aan de Geraardsbergsesteenweg te Melle**.

Gelijkaardige versieringen waren reeds aangebracht tijdens Wereldoorlog I aan het nieuwe huis van architect Valentin Vaerwyck (gelegen aan de Sterre te Gent) door zijn buurman en vriend, de beeldhouwer **Geo Verbanck** (1881-1961). Eind de 19de eeuw werkte deze net als Jules Vits in het atelier van Aloïs De Beule.

DE ROEPER

Foto van het uitgevoerd werk naar aanleiding van de bouw in **1926** van een huis langs de Brusselsesteenweg (heden nr. 326) te Melle door **Georges De Vloed** (1889-1970).

HERDENKINGSMONUMENT GEPLAATST NAAR AANLEIDING VAN HET 75-JARIG BESTAAN VAN HET COLLEGE DER PATERS JOZEFIETEN TE MELLE (1837-1912).

Op de zijkanten zijn de hoofdrichtingen van het toenmalig onderwijs uitgebeeld: de wetenschappen, de industrie en de handel. De aangebrachte medaillons verbeelden **pater Bernardin**, de stichter van de musea in het college, en **pater Théophile**, deze was een energieke overste van 1849 tot 1877. Vooraan het monument is een figuur met palmtak aangebracht.

Op deze onthulling werden muziekstukken uitgevoerd door koor en orkest onder leiding van onder andere de beroemde Vlaamse musicus Emiel Hullebroeck.

Op maandag 08 juli 1912 werd het monument “**Monument de la reconnaissance**”, ontworpen en uitgevoerd door Jules Vits, met veel luister onthuld. Het was een **initiatief van de “l’Association des Anciens Mellistes”** waarvan toen een zekere Jozef Servais voorzitter was.

Als bekroning van het monument is er de buste van kanunnik **Constant van Crombrughe**, de stichter van het college, oorspronkelijk ‘Maison de Melle’ genoemd.

MONUMENT FRANSE VLOOTFUSILIERS TE MELLE

Bij een tweede poging (de eerste dateerde van september 1914 maar werd behoudens druk overleg vooral verijdeld door de slag aan de Marne in Frankrijk)

van de Duitse invaller om Gent te veroveren, we zijn dan **oktober 1914**, kregen bij gebrek aan Belgische eenheden (de meeste van onze troepen lagen reeds achter de IJzerlinie) 1200 Franse (vooral Bretoense) mariniers de opdracht de opmars van de vijand te vertragen en alzo meteen te verhinderen dat de nog uit Antwerpen resterende Belgische legereenheden de pas zouden worden afgesneden.

De gevechten tussen de Fransen o.l.v. admiraal Ronarch en de Duitsers duurden een drietal dagen en vonden plaats langs de Brusselsesteenweg te Melle, **tegen Kwatrecht**. Vele Duitse soldaten sneuvelden, eveneens een negental Franse fusiliers. Deze laatsten liggen nog steeds begraven op het kerkhof te Melle.

Jules Vits kreeg in de gemeenteraadszitting van 25 oktober **1915** de opdracht **een gedenksteen** ter eervolle herdenking van de Franse en Belgische soldaten, die te Melle begraven liggen, te maken. Deze werd inderdaad **op het kerkhof** geplaatst.

In de gemeenteraad van 20 januari 1930 werd door de toenmalige burgemeester François Spaë een mededeling gedaan over onderhandelingen i.v.m. de oprichting te Melle van **een gedenksteen van de Franse Vlootfusiliers**. Het schepencollege was toen al enkele maanden in onderhandeling met Robert Vande Wynkele (bestuurder van het Brusselse weekblad 'La Vérité').

Heel wat discussie in de gemeenteraad en in het schepencollege ging de beslissing vooraf om de plaatsaanduiding.

Op 21 april 1934 werd door het schepencollege toelating verleend een monument op te richten op het toenmalige Stationsplein (heden een deel van het Gemeenteplein).

Naar aanleiding van een uitgeschreven wedstrijd won Jules Vits de eerste prijs met zijn ontwerp voor het monument (zie de maquette in het Gemeentelijk Museum). **Omwille van nog onduidelijke redenen verkreeg Jules Vits echter deze opdracht niet!**

Het uiteindelijke monument is een werk van het duo Jules Bernaerts (een beeldhouwer uit Schaarbeek) en Willy Van Hove (een architect uit Ukkel). **Het monument werd op zondag 24 juni 1934 met veel luister onthuld.**

Dit monument kwam op **29 september 1984** nog uitgebreid in het nationale en internationale nieuws toen men mede op initiatief van de Heemkundige Vereniging De Gonde een grondig onderzoek deed naar het door de Wetteraar Arseen Goedertier (?) op 11 april 1934 gestolen paneel ‘de rechtvaardige rechters’ van **het wereldberoemde schilderij “Het Lam Gods”** uit de Sint-Baafskathedraal te Gent. Spijts serieuze indicaties dat het paneel zich in het voornoemde monument kon bevinden bekwam men geen resultaat.

OORLOGSMONUMENT TE GERAARDSBERGEN

Reeds kort na de wapenstilstand van 11 november 1918 stichtten enkele vooraanstaande burgers van Geraardsbergen een ‘komiteit tot het oprichten van een gedenkmaal der slachtoffers van den oorlog’. Het stadsbestuur werd gecontacteerd en er werd een oproep gelanceerd om het initiatief financieel te steunen. Tevens werd gezocht en onderhandeld om een inplantingsplaats voor het toekomstige monument te bepalen.

In de zomer van 1921 werd **een prijskamp** voor het ontwerpen van het oorlogsmonument uitgeschreven. Jules Vits haalde de tweede plaats, na de inzending van Aloïs De Beule, doch de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen liet haar duidelijke voorkeur blijken voor het ontwerp van Jules Vits. Deze laatste mocht dan mits enige wijzigingen het werk uitvoeren.

Op zondag 17 september 1922 werd het gedenkteken met een groots feest plechtig ingehuldigd, ook de gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen was aanwezig.

MONUMENT 2DE LINIE REGIMENT TE GENT

Op 16 oktober 1930 vierde het 2de Linie Regiment zijn honderdste verjaardag te Gent. Dit regiment werd op 16 oktober 1830, dus kort na de Belgische onafhankelijkheid, door een besluit van de Voorlopige Regering opgericht en was oorspronkelijk gekend onder de naam van het ‘Eerste Regiment van Namen’.

Het plaasteren model op schaal van dit monument alsook verschillende onderdelen ervan in levensgrote uitvoering, zoals een soldaat, bevinden zich in de collectie van **het Gemeentelijk Museum Melle.**

Op het monument lezen we de volgende plaatsnamen: Ste Marguerite-Hauthem (Sint-Margriete-Houtem nabij Tienen), Antwerpen, Clercken (Klerken) en Yser (de Ijzer). Deze verwijzen naar de periode van de Eerste Wereldoorlog (1914-'18) en in het bijzonder duiden ze de plaatsen aan waar het voornoemde regiment hard gevochten heeft en waarvoor het vermeldingen kreeg.

Bij de mobilisatie van augustus 1914 werd het 2de Linie, dat te Gent garnizoen hield, ont dubbeld om het 22ste Linie tot stand te brengen. Op 18 augustus 1914 onderging het 22ste Linie de vuurdoop te Sint-Margriete-Houtem waar het de terugtocht van het Belgisch leger dekte. Meer dan 1.200 soldaten verloren hier in hun strijd tegen een overmacht van Duitse troepen het leven. Ook het 2de Linie die een eind verderop aangelegde loopgraven verdedigde onderging zware verliezen. De 2de gemengde brigade (2de en 22ste Linie aangevuld met een groep artillerie) nam op 25 augustus 1914 deel aan de eerste uitval uit Antwerpen en onderscheidde zich te Zemst en te Weerde. Het 2de en 22ste Linie onderscheidden zich daarna door hun hardnekkige weerstand aan de spoorlijn Diksmuide-Nieuwpoort. Daarvoor wonnen zij de vermelding “Yzer”. Op 28 september 1918 veroverde het 2de Linie de stelling Klerken-Riegel.

GRAFMONUMENT VAN DE FAMILIE VERVAENE OP HET OUDKERKHOF TE MELLE

Het sculpturale deel ervan bevindt zich in de collectie van de afdeling Jules Vits in het Gemeentelijk Museum Melle.

Het betreft hier een funerair werkstuk voor volgende erin begraven personen:

Ludovicus Vervaene (bloemist uit de Mellestraat te Melle) ° te Ledeberg op 28 februari 1846 (zoon van Dominicus en Melanie De Vos)+ te Melle op 20 mei 1917 en zijn echtgenote: Eugenia Brant.

De dochter uit het 2de huwelijk van L. Vervaene, Elza, huwde in 1937 met de gekende Gentse kunstschilder Jos Verdegem.

HET GRAFMONUMENT VAN JULES VITS

Op de gemeentelijke begraafplaats te Melle bevindt zich het grafmonument van Jules Vits. Onderdeel van het monument vormt **een H. Hartbeeld** gemaakt door de kunstenaar zelf (het beeld werd afgewerkt door diens neef, de beeldhouwer **Modest Van Hecke** die de handen maakte). Liggen er begraven:

Jules Vits (1868-1935)

zijn echtgenote:

Louise Temmerman (1868-1940)

hun zoon:

Gaston Vits (1905-1977), echtgenoot van Madeleine Verbanck

HET GRAFMONUMENT VAN DE VERMOORDE MELSE POLITIECOMMISSARIS GENTIL DE MEYER OP HET NIEUWE KERKHOF

Naar aanleiding van een nachtelijke poging tot diefstal in het kasteel van de familie de Potter d'Indoye te Melle zette de toenmalige Melse politiecommissaris **Gentil De Meyer** (° te Gottom op 04 februari 1871) **vergezeld van** zijn inspecteur **Charles Eryvnyck**, de achtervolging in van de vluchtende daders, leden van **de beruchte bende Van Hoe-Verstuyft**. Ter hoogte van de Akkerstraat aan de Brusselsesteenweg en in de omgeving van de toenmalige herberg van A. De Wilde werden verschillende schoten uit het wapentuig van de boeven afgevuurd. Een schot trof Charles Eryvnyck in de linker bovenarm. Andere **kogels doodden de commissaris op slag**. De dieven konden ontkomen doch werden na een

massale speuractie vrij snel ingerekend en veroordeeld.

Gentil De Meyer werd begraven op zaterdag 17 juli 1920, de begrafenisdienst ging door in de Sint-Martinuskerk. Hierbij een foto van het grafmonument, vervaardigd door beeldhouwer Jules Vits. Het graf bevindt zich vandaag nog steeds op de gemeentelijk begraafplaats te Melle.

DE PRIESTERBEGRAAFPLAATS OP HET NIEUWE KERKHOF TE MELLE

Op de gemeenteraadszitting van 10 januari **1916**, onder burgemeesterschap van Baron Léon van Pottelsberghe de la Potterie (van wie het model voor een borstbeeld zich bevindt in de vaste collectie van de afdeling Jules Vits van het Gemeentelijk Museum Melle), deed de gemeente grondafstand op het kerkhof aan de kerkfabriek van de Sint-Martinusparochie **voor de bouw van een grafkelder**

bestemd voor de priesters die op hun overlijdensdag wettelijk woonachtig zijn te Melle. In de bovenstaande kapel zou voor ieder inliggende overleden priester **een gedenkplaat** mogen geplaatst worden.

Jules Vits maakte voor vermelde kapel volgende beelden: een O.L. Vrouw, een H. Johannes en een Christusfiguur aan het kruis. De plaasteren modellen kan u bewonderen in het Gemeentelijk Museum.

POSTHUME HULDE AAN BEELDHOUWER JULES VITS IN 1985

Op initiatief van de Melse Gemeentelijk Culturele Raad werd 50 jaar na het overlijden van de beeldhouwer Jules Vits ter zijner ere een herdenking georganiseerd.

Op zaterdag **14 september 1985** werd **een gedenkplaat**, naar ontwerp van Hendrik De Moerloose uit Melle, onthuld **ter hoogte van zijn gewezen woon- en werkhuis**, Brusselsesteenweg 353 te Melle. Op een academische zitting in de raadzaal van het Gemeentehuis werd een rede uitgesproken door wijlen de toenmalige voorzitter van de Gemeentelijk Culturele Raad, Eerwaarde Pater Robert Labyn (diens vader, Petrus was nog medeleerling geweest van Jules Vits aan de Gentse academie). Tevens werd er op het Gemeentehuis **een bescheiden tentoonstelling** met werk van de kunstenaar georganiseerd.

Naar aanleiding van deze viering werd **een prachtig boek** uitgegeven **met foto's van de kruisweg uit de Sint-Martinuskerk** (daterend uit 1912) te Melle, deze werden gemaakt door **Foto- en Diaclub Iris o.l.v. Julien Meersschaut**, en **speciaal daarvoor geschreven dichtwerk** van de priester-dichter **Anton van Wilderode**.

Op het Gemeenteplein werd **het beeld "Lieveke" op 29 maart 1986** plechtig onthuld. Het oorspronkelijk plaasteren model bevindt zich in ons Gemeentelijk Museum en werd door Jules Vits gemaakt in opdracht van een Frans koppel wiens dochtertje, Annette, was overleden. Het beeld moest dienen om op het grafmonument te worden geplaatst, wat ook geschiedde. "Lieveke" werd in brons gegoten door Marcel Schellynck uit Oostakker, de sokkel was een schenking van de aannemer Wilfried Lievens.

*Dit is een uitgave van het Gemeentelijk Museum Melle i.s.m. De Heemkundige Vereniging De Gonde.
Verantw. uitg. Jan Olsen, p/a Brusselsesteenweg 393-395, 9090 Melle*